

Bydgoszcz, 27 lutego 2024 r.

WO JEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.VIII.431.12.2023.IZ.AS

Pani

██████████
**Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
ul. Dworcowa 5
86-200 Chełmno**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224) w związku z art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135 ze zm.) w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chełmnie, ul. Dworcowa 5, 86-200 Chełmno w dniu 18 września 2023 r. oraz w siedzibie Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, została przeprowadzona kontrola, zgodnie z planem kontroli w zakresie sprawdzenia prawidłowości przyznawania i wypłaty dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych w okresie zasiłkowym 2019/2020 stosownie do uregulowań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 390 z późn. zm.) i z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2023 r., poz. 1993). przez:

1. ██████████ – inspektora wojewódzkiego w Wydziale Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy – kierownika zespołu kontrolnego;
2. ██████████ – inspektora wojewódzkiego w Wydziale Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy;

[Akta kontroli, str. 43-45]

w zakresie:

prawidłowości przyznawania i wypłaty dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych w okresie zasiłkowym 2019/2020.

Okres objęty kontrolą dla :

- dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka - okres zasiłkowy 2019/2020,
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz postępowania wobec dłużników alimentacyjnych w okresie zasiłkowym 2019/2020.

W wyniku przeprowadzonej kontroli, kontrolowaną działalność ocenia się: **pozytywnie z uchybieniami** na podstawie ustaleń dokonanych w wyniku weryfikacji wybranych losowo akt kontroli:

I. Prawidłowość wydawania upoważnień i nadzór nad działaniami z zakresu objętego kontrolą

W okresie objętym kontrolą Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie była Pani [REDAKTOWANO]. W toku kontroli ustalono, iż Wójt Gminy Chełmno na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych udzielił Pani [REDAKTOWANO] Pełnomocnictwa z dnia 02 stycznia 2017 r. do:

- a) składania oświadczeń woli w imieniu Gminy w zakresie działalności kierowanej jednostki,
- b) zaciągania zobowiązań w imieniu Gminy w ramach planu finansowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie,
- c) reprezentowania Gminy przed sądami, organami administracji publicznej, organami egzekucyjnymi we wszystkich postępowaniach sądowych, administracyjnych i egzekucyjnych związanych z działalnością Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie,
- d) udzielania dalszych pełnomocnictw w zakresie określonym w pkt 1- 3 pracownikom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie, radcom prawnym, adwokatom.

Jeżeli czynność prawna może spowodować postawnie zobowiązań pieniężnych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika gminy (głównego księgowego budżetu) lub osoby przez niego upoważnionej.

Wójt Gminy Chełmno wydał dodatkowe następujące upoważnienia dla Pani ██████ – Kierownikowi GOPS w Chełmnie:

- Zarządzeniem Nr 9/18 z dnia 15 lutego 2018 r. do występowania w imieniu organu właściwego dłużnika do Ministra Cyfryzacji z wnioskami o udostępnienie danych lub informacji z centralnej ewidencji kierowców w zakresie posiadania dokumentu prawa jazdy przez dłużników alimentacyjnych, celem realizacji zadań ustawowych wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Zarządzeniem Nr 67/17 z dnia 29 grudnia 2017 r. do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych z zakresu świadczeń rodzinnych,
- Zarządzeniem Nr 65/17 z dnia 29 grudnia 2017 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wydawania decyzji administracyjnych,
- Zarządzeniem Nr 81/18 z dnia 29 grudnia 2018 r. do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji;

[Akta kontroli, str. 126-131, 138]

Ponadto Wójt Gminy Chełmno wydał Upoważnienia następującym pracownikom:

1) Pani ██████ – inspektorowi ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chełmnie:

- Zarządzeniem Nr 11/18 z dnia 15 lutego 2018 r. do przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odbierania oświadczeń majątkowych od dłużników alimentacyjnych oraz przekazywania informacji o zobowiązaniach alimentacyjnych do biura informacji gospodarczej,
- Zarządzeniem Nr 72/17 z dnia 29 grudnia 2017 r. do poświadczania za zgodność odpisów dokumentów w zakresie zadań objętych stanowiskiem pracy inspektora,
- Zarządzeniem Nr 80/17 z dnia 29 grudnia 2017 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego,

- Zarządzeniem Nr 79/17 z dnia 29 grudnia 2017 r. do prowadzenia postępowań z zakresu świadczeń rodzinnych;
- 2) Pani ██████████ – podinspektorowi ds. świadczeń wychowawczych i postępowań wobec dłużników alimentacyjnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Chełmnie:
- Zarządzeniem Nr 19/19 z dnia 01 marca 2019 r. do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych z zakresu świadczeń rodzinnych,
 - Zarządzeniem Nr 18/19 z dnia 25 lutego 2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wydawania decyzji administracyjnych,
 - Zarządzeniem Nr 14/18 z dnia 22 marca 2018 r. do przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odbierania oświadczeń majątkowych od dłużników alimentacyjnych oraz przekazywania informacji o zobowiązaniach alimentacyjnych do biura informacji gospodarczej.

[Akta kontroli, str. 137, 139-140]

Zakresy czynności wymienionych wyżej pracowników zajmujących się postępowaniem z zakresu świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego były zgodne z wydanymi przez Wójta Gminy Chełmno upoważnieniami, w zakresie zadań oraz stanowisk pracowników. Jedynie dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie nie sporządzono zakresu czynności. Wyjaśnień w tej kwestii udzielił Pan ██████████ – Wójt Gminy Chełmno informując, iż „... dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie nie został sporządzony w formie pisemnej zakres czynności i obowiązków. Zadania Kierownika zostały określone w Statucie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie oraz Regulaminie Organizacyjnym przyjętym przez Kierownika Ośrodka i zatwierdzonym przez Wójta Gminy Chełmno.

Wójt Gminy Chełmno jako zwierzchnik służbowy dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie zaznajomił Panią ██████████ podejmującą pracę na stanowisku Kierownika z zakresem jej obowiązków i sposobem wykonywania pracy. Wójt Gminy Chełmno mając na względzie powyższe informuje, iż zakres czynności i obowiązków przekazał ustnie, gdyż przepisy prawa nie stanowią, że kierownik jednostki musi mieć sporządzony zakres czynności w pisemnej formie”.

[Akta kontroli, str. 130]

W dniu 28 grudnia 2017 r. Rada Gminy Chełmno podjęła uchwałę nr XXIV/167/17 w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie, który był dwukrotnie zmieniany Uchwałą Rady Gminy Chełmno Nr XXIV/219/22 z dnia 10 lutego 2022 r. oraz Uchwałą Rady Gminy Chełmno Nr XXVIII/250/22 z dnia 29 września 2022 r.

Zarządzeniem Nr 17/2017 z dnia 07 grudnia 2017 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie wprowadzono Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie, który zmieniono Zarządzeniem Nr 12/2022 z dnia 1 sierpnia 2022 r.

[Akta kontroli, str. 62-97]

II. Prawdliwość przyznawania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka w okresie zasiłkowym 2019/2020.

I. Zespół kontrolny wybrał losowo akta 10 świadczeniobiorców w okresie zasiłkowym 2019/2020, którym wypłacono dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka, tj. 83,33 % ustalonych na podstawie sprawozdań jednostki z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o świadczeniach rodzinnych za IV kwartał 2019 r. W toku czynności kontrolnych ustalono, iż ww. sprawozdanie zawierało błędy i we wspomnianym okresie zasiłkowym 7 przedstawicielom ustawowym przyznano dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka, z czego było 8 uprawnionych.

Wyjaśnień w powyższej sprawie udzieliła Pani [REDAKTOWANE] – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie: „...wyjaśniam, iż w toku analizy dokumentów i danych uzyskanych z systemów informatycznych ustalono, że w grudniu 2019 r. świadczenia - dod. z tyt. sam. wych. wypłacono 6 rodzicom, dla 7 osób uprawnionych – 7 świadczeń. Zatem w sprawozdaniu kwartalnym zostały zamieszczone błędne dane ilościowe dotyczące ilości świadczeń, które nie są tożsame z ilością świadczeniobiorców (przedstawicieli ustawowych), gdyż w poszczególnych miesiącach kwartału następowały spłaty przyznanych świadczeń. Obecnie jako kierownik ośrodka nie jestem w stanie wyjaśnić przyczyny takiego stanu, gdyż pracownik, który prowadził postępowania z zakresu FA już nie pracuje – przejście na emeryturę. Ponadto w wyniku takiej analizy okazało się, iż przedstawiony Raport, wygenerowany z systemu informatycznego nie był wystarczającym zestawieniem wskazującym osoby uprawnione do świadczeń. Dokonując analizy wygenerowaliśmy z systemu Karty

wypłat świadczeń, które różnią się od przedstawionych Raportów Zespołowi kontrolującemu...”.

Na 7 skontrolowanych akt świadczeniobiorców (E.L., A.N-M., B.M., M.F., J.K., B.C., N.M) ustalono, iż w 4 przypadkach świadczeniobiorcom dodatek przysługiwał z tytułu śmierci drugiego rodzica dziecka, natomiast w 3 przypadkach z tytułu, iż ojciec dziecka był nieznany. Świadczenia przyznano na podstawie art. 11a ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w myśl którego dodatek przysługuje samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka lub opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ: drugi z rodziców dziecka nie żyje lub ojciec dziecka jest nieznany, a także powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone.

[Akta kontroli, str. 36-39, 326-327a]

2. W wyniku analizy materiału źródłowego ustalono co następuje:

- świadczenia zostały przyznane na rzecz osób uprawnionych, a sytuacja uprawniająca do świadczenia i sytuacja dochodowa wnioskodawców została prawidłowo, kompletnie udokumentowana i ustalona, zgodnie z art. 11a ustawy o świadczeniach rodzinnych,

[Akta kontroli, str. 238, 244]

- decyzje zawierały elementy wskazane w art. 107 kpa¹ tj.: datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenia o możliwości i trybie odwołania się od decyzji administracyjnej, a także o konieczności informowania o wszelkich zmianach mających wpływ na wypłatę świadczenia, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji. Badane decyzje wydane zostały w terminach określonych w art. 26 ust. 3 i 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz w art. 35 kpa².

Ponadto w decyzjach administracyjnych dotyczących przyznawania dodatku do zasiłków rodzinnych z tytułu samotnego wychowywania dziecka, w badanym okresie zasiłkowym w części nagłówkowej organ został oznaczony jako Wójt Gminy Chełmno, co jest zgodne z zapisem art. 20 ust.1 w związku z art. 3 pkt 11 ustawy o świadczeniach rodzinnych,

[Akta kontroli, str. 201-202, 236-237]

¹ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020, poz.256).

² Ibidem.

- dokonywano wypłat dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka w sposób prawidłowy i terminowy na podstawie przedstawionych list wypłat,

[Akta kontroli, str. 266-325]

- uprawnienia do losowo skontrolowanych dodatków do zasiłków rodzinnych z tytułu samotnego wychowywania dziecka zostały przyznane zgodnie z zapisami ustawy o świadczeniach rodzinnych,

[Akta kontroli, str. 205-264]

- składane wnioski o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka były kompletne i zgodne z § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 08 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1466)

[Akta kontroli, str. 173-186, 206-217]

III. Prawidłowość postępowania administracyjnego w zakresie przyznawania prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego

1. Oceny dokonano na podstawie losowo wybranych akt 5 wierzycielek pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego tj. 11,62 % świadczeń wypłaconych w trzecim miesiącu okresu zasiłkowego 2019/2020 tj. (43 świadczenia) (J.M., M.B., A.T., K.M., I.W.).

2. Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przyznawano m.in. na podstawie zaświadczenia komornika o bezskuteczności egzekucji stosownie do art. 2 pkt 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

[Akta kontroli, str. 36-39, 342, 431]

3. W wyniku analizy materiału źródłowego ustalono:

- a. świadczenia zostały przyznane na rzecz osób uprawnionych, zgodnie z art. 9 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- b. sytuacja uprawniająca do świadczenia i sytuacja dochodowa wnioskodawców została prawidłowo udokumentowana i ustalona, zgodnie z art. 15 ww. ustawy;

[Akta kontroli, str. 460, 464]

c. świadczenia przyznano w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, maksymalnie do kwoty 500 zł na osobę uprawnioną;

d. decyzje zawierały elementy wskazane w art. 107 kpa³;

[Akta kontroli, str. 281-282]

e. dokonywano wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego w sposób prawidłowy i terminowy;

[Akta kontroli, str. 266-325]

f. w prowadzonej dokumentacji dotyczącej świadczeń z funduszu alimentacyjnego w badanym okresie zasiłkowym w części nagłówkowej organ został oznaczony jako Wójt Gminy Chełmno, co jest zgodne z zapisem art. 20 ust.1 w związku z art. 3 pkt 11 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

[Akta kontroli, str. 363-364]

W wyniku analizy materiału źródłowego zespół kontrolny stwierdził:

- prawidłowość występowania z wnioskiem do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, co jest zgodne z art. 5 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

[Akta kontroli, str. 378, 433]

- prawidłowość podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych polegających na przekazywaniu komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych pochodzących z wywiadu alimentacyjnego i oświadczenia majątkowego,

[Akta kontroli, str. 493-496]

- zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna,

[Akta kontroli, str. 496-498]

- poprawność dokumentowania działań podjętych wobec dłużników alimentacyjnych, a także wydawania decyzji administracyjnych w sprawach uznania dłużników alimentacyjnych za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z zapisami ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

[Akta kontroli, str. 496, 500]

³ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2017, poz.1257).

- merytoryczną poprawność przyznawania uprawnień do losowo skontrolowanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego,

- przekazywanie informacji o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobie uprawnionej, co jest zgodne z art. 27 ust. 7 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

[Akta kontroli, str. 366]

Zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów 40% kwot należności ściągniętych od dłużnika stanowi dochód własny gminy organu właściwego wierzyciela, o którym mowa w ust. 3a, a pozostałe 60% tej kwoty oraz odsetki stanowią dochód budżetu państwa.

W związku z powyższym zespół kontrolny w dniu 27 października 2023 r. oraz ponownie 14 listopada 2023 r. zwrócił się z zapytaniem do jednostki kontrolowanej o informację dotyczącą przeznaczenia ściągniętych należności. Z wyjaśnień Pani [REDAKTOWANE] - Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie wynika, iż „...wydatki w ramach obsługi obejmowały wynagrodzenie jednego pracownika merytorycznego, koszty dodatkowego wynagrodzenia rocznego, pochodne od wynagrodzeń, zakup materiałów biurowych, zakup usług pozostałych, szkolenia, odpis na ZFŚS jednego pracownika. W ramach wydatków na obsługę nie uwzględniono m.in. wynagrodzeń kierownika jednostki, pracownika księgowości, częściowych kosztów przesyłek pocztowych. Kwoty należności ściągniętych od dłużników alimentacyjnych w poszczególnych latach wynosiły:

- rok 2019 kwota **65.329,95 zł**, w tym kwota dla JST wyniosła : **26.131,94 zł**
- rok 2020 kwota **31.981,95 zł**, w tym kwota dla JST wyniosła : **12.737,60 zł**

Ściągnięte w/w należności zostały przeznaczone na bieżące utrzymanie ośrodka pomocy społecznej. Z środków tych, w roku 2020 wypłacono nagrodę jubileuszową pracownika merytorycznego za 30 lat pracy.

Koszty utrzymania OPS w poszczególnych latach, wynosiły:

- w roku 2019 – 569.056,84 zł
- w roku 2020 – 561.193,01 zł”.

[Akta kontroli, str. 501]

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod nr 1/2023

Do ustaleń kontroli zawartych w Projekcie wystąpienia pokontrolnego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia do kontroli.

W Projekcie wystąpienia pokontrolnego nie dokonano żadnych sprostowań/ skreśleń/ uzupełnień.

W związku z powyższymi ocenami, uwagami i wnioskami zalecam Pani ██████████ - Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmnie:

- sporządzanie z należytą starannością bez błędnych danych sprawozdań w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje kierownik jednostki kontrolowanej a drugi egzemplarz pozostaje w aktach kontroli.

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oczekuję od Pana w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

z up. Wojewody Kujawsko-Pomorskiego

Piotr Hemmerling

I Wicewojewoda Kujawsko-Pomorski